

Smøla kommune
Publikumssenter/sentralarkiv

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep,
0032 OSLO

Melding om vedtak

Deres ref:

Vår ref
2014/7-44

Saksbehandler
Oddrun Skomsøy

Dato
27.06.2014

Melding om vedtak - Lovframlegg om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler i forkant av kommunereformen - Høring

Vedlagt følger sakspapirene med kommunestyrevedtak i saken.

Med hilsen

Oddrun Skomsøy
sekretær
715 44 631

Postadresse

Postboks 34 6571 Smøla

E-post:

postmottak@smola.kommune.no

Besøksadresse

Smøla Rådhus

www.smola.kommune.no

Telefon

71544600

Telefaks

71544601

Bank

3936 09 20171

Org.nr

945012986

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Smøla Formannskap	62/14	18.06.2014
Smøla Kommunestyre	31/14	26.06.2014

Lovframlegg om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler i forkant av kommunereformen - Høring

Saksopplysninger

Det skal gjennomføres en kommunereform, jfr. Prop. 95 S (2013–2014) Kommuneproposisjonen 2015. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i den forbindelse utarbeidet et forslag til lovendring for å styrke statlige kontroll med økonomien i kommunene. Lovendringen vil innebære at kommunale vedtak om låneopptak og langsiktige leieavtaler ikke vil være gyldige før staten ved fylkesmannen har godkjent vedtakene.

Formålet er å sikre at kommunene ikke gjennomfører uheldige økonomiske disposisjoner og strategiske tilpassinger i forkant av kommunereformen.

Departementet tar sikte på at lovendringen skal gjelde for vedtak om budsjett for 2015 som blir gjort etter dagen da hørings-notatet ble sendt ut. Lovendring er tiltenkt å gjelde for budsjettårene 2015–2017.

Kommuneloven har en særregel om lovlighetskontroll av vedtak om årsbudsjett for kommuner som er registrert i Register om vilkårsbunden godkjenning og kontroll (ROBEK). I § 60 nr. 2 heter det at departementet skal føre kontroll med at vedtaket i kommunestyret om årsbudsjett er lovlig for kommunene som er registrert i ROBEK. Kommunelovens § 46 slår fast at årsbudsjettet skal være i økonomisk balanse og at det skal være realistisk. En lovlighetskontroll innebærer at i de tilfeller der årsbudsjettet ikke er i økonomisk balanse og/eller inntekts- og utgiftssida ikke kan sies å være realistisk budsjettet, skal departementet oppheve budsjettvedtaket. Da er vedtaket ikke lenger gyldig, og kommunestyret må gjøre nytt budsjettvedtak. Fullmakt til å føre kontroll med primærkommunene er delegert til fylkesmannen.

Statlig godkjenning av kommunale vedtak er et mye sterkere virkemiddel enn lovlighetskontroll. Krav om godkjenning innebærer at et vedtak i kommunestyret ikke er gyldig før det har blitt godkjent av statlige styresmakter. Godkjenning av et vedtak innebærer både en lovlighetskontroll og en kontroll av realiteten i vedtaket, det vil si om vedtaket er tjenlig. Krav om godkjenning innebærer at to instanser må medvirke for at det skal kunne gjøres gyldig vedtak.

Lovforslaget er sendt ut på høring, med høringsfrist 25. juni 2014.

Rådmannens innstilling:

Smøla kommune hevder at forslaget om lovendring innebærer et kraftig inngrep i det kommunale selvstyret ovenfor alle kommuner. Av hensyn til det kommunale selvstyre bør ikke lovframlegget om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og langsiktige leieavtaler iverksettes.

Innføring av en generell godkjenningsordning er et kraftig inngrep ovenfor kommunene, og anses ikke nødvendig. Strengere kontroll med kommunenes låneopptak og investeringsaktivitet bør være unødvendig dersom man legger opp til frivillig sammenslåing.

Fra 1995 og fram til i dag har Stortinget lagt til grunn et frivillighetsprinsipp i forbindelse med endringer i kommunestrukturen:

”Stortinget ber regjeringen legge til grunn at framtidige endringer i kommunestrukturen ikke skal omfatte kommuner der kommunestyret eller innbyggerne i en folkeavstemming, har gått imot kommunesammenslåing” (Stortingsvedtak 1. juni 1995).

I ly av dette prinsippet har 14 kommuner slått seg sammen frivillig. Frivillige sammenslåinger har altså vist seg mulig over hele landet i denne 20-årsperioden uten at statlig kontroll med eller godkjenning av kommunenes låneopptak eller investeringer har vært nødvendig.

Historien taler for at det derfor ikke er behov for en statlig godkjenningsordning av kommunale investeringer, låneopptak eller leieavtaler med mindre det legges opp til omfattende tvangssammenslåing av kommuner våren 2017.

Det er foreslått at fylkesmannen skal gis ansvar og myndighet til å godkjenne kommunale vedtak, og det er forutsatt at fylkesmannen har nødvendige lokalkunnskap og kompetanse til å utøve betydelig skjønn. Dette vil innebære svært stor grad av overføring av politisk myndighet fra lokale folkevalgte til statlige embedsmenn. Erfaringer tilsier også at ordningen neppe kan gjennomføres uten betydelig økning av ressursene i fylkesmannsembetene, noe som samsvarer dårlig med intensjonene om reduksjoner og forenklinger av byråkratiet.

Hva som kan oppfattes som «strategiske tilpasninger» vil kunne variere, og er uansett svært uklart. Når departementet i tillegg omtaler lokalisering av bygg og muligheten for at investeringer kan skape uenighet mellom kommuner som en del av begrunnelsen for lovendringen, åpner det også for at kommuner som i dag er selvstendige kan kreve at planlagte investeringer i nabokommuner blir stoppet inntil spørsmålet om sammenslåing har blitt avgjort. Kommuner som har sunn økonomi vil kunne oppleve at nabokommuner med høy lånegjeld og ubalanse i økonomien blir argumenter mot godkjenning av låneopptak. Slike eller lignende

tilfeller vil kunne skape motsetninger mellom nabokommuner og være et uheldig utgangspunkt for frivillige sammenslåinger av kommuner.

Dersom tvangssammenslutning av kommuner blir et alternativ, vil det i seg selv kunne føre til at kommunestyrene ønsker å forsere lenge planlagte investeringer fordi det da oppstår usikkerhet om når og hvorvidt en framtidig kommune vil gjennomføre tiltaket. Dersom kommunene har tillit til at kommunesammenslåinger skal bygge på lokale vedtak så vil dette problemet ikke oppstå. Stortinget bør derfor avvise lovendringen.

Behandling i Smøla Formannskap - 18.06.2014,

Repr. Vetle Wang Soleim (H) fremmet følgende tilleggsforslag til rådmannens innstilling:

"Dersom Stortinget slutter seg til forslaget må investeringsplaner og avtaler som fremgår av økonomiplan for 2014-2017 ikke kunne stoppes av godkjenningsordningen. I tillegg mener Smøla kommune at dersom ordningen innføres skal behandlingstiden hos fylkesmannen være begrenset til 14 dager etter at vedtaket er mottatt fra kommunen."

Det ble votert over rådmannens innstilling, som ble enstemmig vedtatt.

Det ble votert over Vetle Wang Soleim (H) sitt tilleggsforslag som ble vedtatt mot en stemme.

Vedtak:

Smøla kommune hevder at forslaget om lovendring innebærer et kraftig inngrep i det kommunale selvstyret ovenfor alle kommuner. Av hensyn til det kommunale selvstyre bør ikke lovframlegget om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og langsiktige leieavtaler iverksettes.

Innføring av en generell godkjenningsordning er et kraftig inngrep ovenfor kommunene, og anses ikke nødvendig. Strengere kontroll med kommunenes låneopptak og investeringsaktivitet bør være unødvendig dersom man legger opp til frivillig sammenslåing.

Fra 1995 og fram til i dag har Stortinget lagt til grunn et frivillighetsprinsipp i forbindelse med endringer i kommunestrukturen:

”Stortinget ber regjeringen legge til grunn at framtidige endringer i kommunestrukturen ikke skal omfatte kommuner der kommunestyret eller innbyggerne i en folkeavstemming, har gått imot kommunesammenslåing” (Storingsvedtak 1. juni 1995).

I ly av dette prinsippet har 14 kommuner slått seg sammen frivillig. Frivillige sammenslåinger har altså vist seg mulig over hele landet i denne 20-årsperioden uten at statlig kontroll med eller godkjenning av kommunenes låneopptak eller investeringer har vært nødvendig.

Historien taler for at det derfor ikke er behov for en statlig godkjenningsordning av kommunale investeringer, låneopptak eller leieavtaler med mindre det legges opp til omfattende tvangssammenslåing av kommuner våren 2017.

Det er foreslått at fylkesmannen skal gis ansvar og myndighet til å godkjenne kommunale vedtak, og det er forutsatt at fylkesmannen har nødvendige lokalkunnskap og kompetanse til å utøve betydelig skjønn. Dette vil innebære svært stor grad av overføring av politisk myndighet fra

lokale folkevalgte til statlige embedsmenn, Erfaringer tilsier også at ordningen neppe kan gjennomføres uten betydelig økning av ressursene i fylkesmannsembetene, noe som samsvarer dårlig med intensjonene om reduksjoner og forenklinger av byråkratiet.

Hva som kan oppfattes som «strategiske tilpasninger» vil kunne variere, og er uansett svært uklart. Når departementet i tillegg omtaler lokalisering av bygg og muligheten for at investeringer kan skape uenighet mellom kommuner som en del av begrunnelsen for lovendringen, åpner det også for at kommuner som i dag er selvstendige kan kreve at planlagte investeringer i nabokommuner blir stoppet inntil spørsmålet om sammenslåing har blitt avgjort. Kommuner som har sunn økonomi vil kunne oppleve at nabokommuner med høy lånegjeld og ubalanse i økonomien blir argumenter mot godkjenning av låneopptak. Slike eller lignende tilfeller vil kunne skape motsetninger mellom nabokommuner og være et uheldig utgangspunkt for frivillige sammenslåinger av kommuner.

Dersom tvangssammenslutning av kommuner blir et alternativ, vil det i seg selv kunne føre til at kommunestyrene ønsker å forsere lenge planlagte investeringer fordi det da oppstår usikkerhet om når og hvorvidt en framtidig kommune vil gjennomføre tiltaket. Dersom kommunene har tillit til at kommunesammenslåinger skal bygge på lokale vedtak så vil dette problemet ikke oppstå. Stortinget bør derfor avvise lovendringen.

Dersom Stortinget slutter seg til forslaget må investeringsplaner og avtaler som fremgår av økonomiplan for 2014-2017 ikke kunne stoppes av godkjenningsordningen. I tillegg mener Smøla kommune at dersom ordningen innføres skal behandlingstiden hos fylkesmannen være begrenset til 14 dager etter at vedtaket er mottatt fra kommunen.

Behandling i Smøla Kommunestyre - 26.06.2014,

Formannskapets tilrådning ble enstemmig vedtatt med 20 voterende.

Vedtak:

Smøla kommune hevder at forslaget om lovendring innebærer et kraftig inngrep i det kommunale selvstyret ovenfor alle kommuner. Av hensyn til det kommunale selvstyre bør ikke lovframlegget om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og langsiktige leieavtaler iverksettes.

Innføring av en generell godkjenningsordning er et kraftig inngrep ovenfor kommunene, og anses ikke nødvendig. Strengere kontroll med kommunenes låneopptak og investeringsaktivitet bør være unødvendig dersom man legger opp til frivillig sammenslåing.

Fra 1995 og fram til i dag har Stortinget lagt til grunn et frivillighetsprinsipp i forbindelse med endringer i kommunestrukturen:

”Stortinget ber regjeringen legge til grunn at framtidige endringer i kommunestrukturen ikke skal omfatte kommuner der kommunestyret eller innbyggerne i en folkeavstemming, har gått imot kommunesammenslåing” (Storingsvedtak 1. juni 1995).

I ly av dette prinsippet har 14 kommuner slått seg sammen frivillig. Frivillige sammenslåinger har altså vist seg mulig over hele landet i denne 20-årsperioden uten at statlig kontroll med eller godkjenning av kommunenes låneopptak eller investeringer har vært nødvendig.

Historien taler for at det derfor ikke er behov for en statlig godkjenningsordning av kommunale investeringer, låneopptak eller leieavtaler med mindre det legges opp til omfattende tvangssammenslåing av kommuner våren 2017.

Det er foreslått at fylkesmannen skal gis ansvar og myndighet til å godkjenne kommunale vedtak, og det er forutsatt at fylkesmannen har nødvendige lokalkunnskap og kompetanse til å utøve betydelig skjønn. Dette vil innebære svært stor grad av overføring av politisk myndighet fra lokale folkevalgte til statlige embedsmenn, Erfaringer tilsier også at ordningen neppe kan gjennomføres uten betydelig økning av ressursene i fylkesmannsembetene, noe som samsvarer dårlig med intensjonene om reduksjoner og forenklinger av byråkratiet.

Hva som kan oppfattes som «strategiske tilpasninger» vil kunne variere, og er uansett svært uklart. Når departementet i tillegg omtaler lokalisering av bygg og muligheten for at investeringer kan skape uenighet mellom kommuner som en del av begrunnelsen for lovendringen, åpner det også for at kommuner som i dag er selvstendige kan kreve at planlagte investeringer i nabokommuner blir stoppet inntil spørsmålet om sammenslåing har blitt avgjort. Kommuner som har sunn økonomi vil kunne oppleve at nabokommuner med høy lånegjeld og ubalanse i økonomien blir argumenter mot godkjenning av låneopptak. Slike eller lignende tilfeller vil kunne skape motsetninger mellom nabokommuner og være et uheldig utgangspunkt for frivillige sammenslåinger av kommuner.

Dersom tvangssammenslutning av kommuner blir et alternativ, vil det i seg selv kunne føre til at kommunestyrene ønsker å forsere lenge planlagte investeringer fordi det da oppstår usikkerhet om når og hvorvidt en framtidig kommune vil gjennomføre tiltaket. Dersom kommunene har tillit til at kommunesammenslåinger skal bygge på lokale vedtak så vil dette problemet ikke oppstå. Stortinget bør derfor avvise lovendringen.

Dersom Stortinget slutter seg til forslaget må investeringsplaner og avtaler som fremgår av økonomiplan for 2014-2017 ikke kunne stoppes av godkjenningsordningen. I tillegg mener Smøla kommune at dersom ordningen innføres skal behandlingstiden hos fylkesmannen være begrenset til 14 dager etter at vedtaket er mottatt fra kommunen.